

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR
DE CATALUNYA I BALEARIS

EL BUTLLETÍ DE L'APFCIB

Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB)

N ° 1

MAIG 2008

Editorial

L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) té el plaer de presentar-vos el nou butlletí que s'ha elaborat amb l'objectiu d'oferir un millor servei de comunicació sobre els temes que ens ocupen. Aquest butlletí s'enviarà mensualment i vol ser una eina per facilitar la difusió de la informació sobre drets sexuals i reproductius que diàriament es treballa a la nostra entitat.

Donada la vulneració d'aquests drets, que ja fa mesos es viu a la nostra societat, hem pensat que la millor forma de començar és explicar breument l'assetjament que viuen les dones i les persones professionals que practiquen avortaments. L'ambigüitat que emana de l'actual llei d'avortament de l'Estat Espanyol i la desigualtat en la seva aplicació

al territori han provocat una situació on no es garanteix ni la seguretat ni la confidencialitat de les dones i les persones professionals. I, per tant, volem donar a conèixer els fets gravíssims que han tingut lloc en aquest àmbit i exigir els canvis necessaris per garantir aquest dret fonamental.

Així doncs i com veureu, el butlletí sorgeix amb l'ànima, per una banda, de reivindicació i sensibilització imprescindible per la nostra tasca i, per l'altra, d'oferir una informació tècnica i científica sobre aquestes qüestions.

Esperem que aquest nou mitjà us sigui útil i us convidem a participar-hi enviant les vostres propostes, escrits i activitats per tal de convertir-lo en un instrument al servei de totes i tots nosaltres. Per finalitzar, com a Presidenta de

l'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) reitero la benvinguda a aquest nou projecte que hem iniciat amb il·lusió i agraeixo la vostra col·laboració sense la qual tot això no seria possible.

Maria Ferrero Barrio
Presidenta de l'APFCIB

El Dret a l'Avortament està fortament vinculat a una reivindicació de l'autonomia de la dona

CONTINGUTS

Editorial	1
El muntatge de la clínica Isadora	1
Plataforma a Favor del Dret a l'Avortament	2
El recorregut per poder avortar	2
Els Projectes de l'APFCIB: l'Observatori	3
Recomanacions del mes	4
Una ullada al món: Nicaragua	5
Espai de coneixement	6

El muntatge de la clínica Isadora

A inicis d'abril sabíem, gràcies a les investigacions del diari El País, que el cas Isadora (denúncia a la clínica d'avortaments de Madrid amb el mateix nom en relació a la gestió dels seus residus fetals) era un muntatge de la Guàrdia Civil, que va construir les acusacions que portarien a tres metges de la clínica d'avortaments Isadora a judici.

A les 10.30 del 16 de febrer de

2007, els agents van procedir a "realitzar una inspecció" en el centre, segons els atestats, i van considerar que s'estaven gestionant malament els residus, al tractar-los com a biosanitaris i no com a funeraris. No van dubtar a desobeir a un jutge de guàrdia i ocultar informació a altres dos en la seva obstinació per a construir les acusacions i van decidir a primera vista que alguns fetus

eren de més de 22 setmanes. Ens preocupa, en primer lloc, que hi pugui haver interessos poderosos al darrera de la criminalització de l'avortament però, sobretot, ens preocupa que cap altre mitjà de comunicació s'hagi fet ressò del cas i que aquests agents de la Guàrdia Civil hagin sortit impunes després de desobeir una autoritat judicial.

Plataforma a favor del Dret a l'Avortament (PFDA)

La Plataforma a favor del Dret a l'Avortament (PFDA) està formada per un conjunt d'entitats i professionals que s'han reunit i han consensuat un document que marca les bases per acabar amb la vulneració que existeix actualment d'aquest dret fonamental. En aquest document s'exigeix la despenalització de l'avortament, la confidencialitat, la regulació del dret a l'objecció de consciència, la formació a professionals i que l'avortament sigui lliure i gratuït. La PFDA inicia la seva campanya pública per tal d'aconseguir el màxim d'adhesions i suport social i, així, portar a terme el seu ob-

jectiu prioritari: incidir en la política de l'Estat Espanyol per tal d'assolir un canvi de llei i una aplicació igualitària en tot el seu territori.

Així doncs, s'obre un termini per fer les adhesions a la PFDA que durarà fins a finals de juny on es farà una presentació pública del document i dels resultats de la campanya. Amb això, s'iniciaran els contactes amb les institucions polítiques adients, tant a nivell autonòmic com estatal, per aconseguir els canvis que s'exigeixen.

La PFDA està formada per:

Rosa Bofill (Secretaria de Dona de CCOO)
 Marisa Fernández (Dones Juristes),
 Isabel Ribas i Adalina Escandell (Dona d'EUJA).
 Georgina Oliva i Sara Bailac (Dona d'ERC)
 Mercè Claramunt (Presidenta de Dones amb Iniciativa, ICV)
 Cristina Martínez (Responsable PASSIRs Barcelona i Presidenta de l'Associació Catalana de Llevadores)
 Àngels Aveçilla (Ginecòloga i membre de la Societat Catalana de Contracepció)
 Santiago Barambio (Ginecòleg i membre de l'Associació de Clínicas Acreditades per a la Interrupció de l'Embaràs)
 Isabel Iserte i Sílvia Aldavert (Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears)

Pots adherir-te a la PFDA a:

www.observatori.apfcib.org/plataforma.php

“SABIES QUE...”

Suècia té unes taxes d'IVE que oscilen entre els 18 i els 20 IVE per cada 1000 dones des dels anys 70? Es la taxa d'IVE x 1000 dones més alta dels països “desenvolupats”, fet que desmunta la teoria de que com més culta és una societat menys avortaments hi ha.”

Font: Ministeri de Sanitat i Consum d'Espanya (MSC)

Quin recorregut fa una dona que ha decidit avortar?

A Catalunya, si ens quedem embassades i decidim no seguir endavant amb la gestació el més probable és que ens sentim bastant desorientades i incòmodes: avortar encara és un tabú dins la nostra societat i aquest fet comporta que es desenvolupi en l'estricta intimitat i envoltat de silenci.

Aquest tabú es trasllada tant al disseny de les polítiques públiques com a les prestacions sanitàries del nostre país. De tal manera que després d'haver pres la decisió (mai fàcil) d'avortar, una dona catalana ha de seguir un llarg via crucis si vol comptar amb el simbòlic (i en molts casos ridícul) suport de l'Estat del Benestar.

Així, cal que ella mateixa cerqui la informació per tal d'accedir a un centre privat on li puguin practicar l'avortament donat que aquesta informació no surt en cap publicació de les nostres Administracions Públiques. Si ha tingut la sort que la seva ginecòloga o llevadora l'ha derivat a algun centre, i en el cas que vulgui algun ajut econòmic, ha de passar per l'Associació Salut i Família on decidiran, amb un criteri del tot qüestionable, si és mereixedora d'aquest ajut. Mai sense preguntes i sempre amb condicions i valoracions morals innecessàries. A més, si vol gaudir d'aquest ajut, que en cap cas finança el total del cost de l'avortament, cal que vagi als cen-

tres privats amb els quals té conveni aquesta entitat, també amb criteri propi i poc transparent. I, si tot va bé, anirà al centre o passarà per diversos professionals, entre ells un psiquiatre que haurà de confirmar un risc per a la seva salut mental en el 97% dels casos. Si no hi ha més entrebancs, finalment li practicaran l'avortament, amb el risc (com hem vist aquest mesos) que un bon dia la citin a declarar en un procés judicial o, fins i tot, la imputin i vagi a la presó.

Si d'això en diem Estat de Dret i del Benestar caldria que féssim un esforç per recuperar la memòria històrica.

Cronologia de l'ofensiva contra l'avortament (I part)

26-11-07 Detenen el director de les clíniques del grup Ginemedex-TCB, Carlos Morín i a 5 persones més.

30-11-07 La Jutgessa demana presó provisional sense fiança per Morín, la seva esposa, y per una treballadora.

10-12-07 Clausuren la clínica CB Medical Gimenedex de Madrid.

12-12-07 El Ministre de Justícia accepta que la legislació en avortament és millorable.

17-12-07 Detenen a 7 metges més, entre ells 2 psiquiatres, a Barcelona.

18-12-07 40 dones declaren davant la Guardia Civil en relació als avorta-

ments a la clínica del Dr Morín.

19-12-07 Zapatero declara que No hi haurà modificacions de la llei a pesar d'haver afirmat el contrari un dia abans.

27-12-07 Atacs a la clínica Dator a Madrid.

07 i 08-1-08 Les clíniques de l'ACAI declaren una setmana de vaga.

14-1-08 de la Vega declara que la Fiscalia investiga si s'està vulnerant la intimitat de les dones citades a declarar.

23-1-08 Concentracions a les principals ciutats de l'Estat Espanyol per a reclamar la despenalització de l'avortament.

24-1-08 Geli confirma que la Generalitat ha iniciat un debat intern sobre l'avortament.

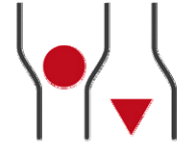
3-2-08 Una dona avorta a França un fetus inviable perquè ningú a Espanya s'atreveix a fer.

8-2-08 Madrid entrega 4.000 autoinculpacions.

11-2-08 Les clíniques catalanes refusen practicar avortaments d'embarassos avançats.

22-2-08 El Govern regional de Madrid no permet a les menors tutelades abortar.

28-2-08 L'Hospital del Mar nega l'avortament a una dona amb retard mental.

Els Projectes de l'APFCIB: L'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius

L'Observatori dels Drets Sexuals i Reproductius (ODSiR) és un projecte impulsat des de l'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) dins el programa general d'accions sobre incidència política i sensibilització de la pròpia entitat.

L'objectiu prioritari de l'ODSiR és crear un espai a Internet per facilitar l'accés i la informació a totes aquelles persones, entitats, institucions i administracions interessades a conèixer la realitat política i social en relació als drets sexuals i reproductius. Es tracta d'un espai de difusió

de la informació independent i d'una eina d'incidència política a través del seguiment de les normatives i lleis que els governs portin a terme.

L'ODSiR alhora que difon aquest tipus d'informació, s'estableix com un espai de debat obert a tothom promovent així, la participació de totes aquelles persones, entitats, institucions i/o administracions que en facin ús. Això li permetrà ser un punt de referència per al disseny de les polítiques públiques relacionades amb els drets sexuals i reproductius. Així doncs, es crea una nova eina per millorar la informació sobre la

salut sexual i reproductiva de les persones, fomentar la recerca relacionada amb aquests temes i alhora, reivindicar l'acompliment dels 12 Drets Sexuals i Reproductius reconeguts com a Drets Humans.

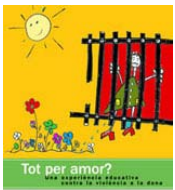
Pots visitar l'observatori a:
www.observatori.apfcib.org

“L'ODSiR s'estableix com un espai de debat obert a tothom i que promou la participació de persones, entitats, institucions i/o administracions”

Recomanacions del mes

Un llibre

**“Tot per amor?
Una experiència
educativa contra
la violència a la
dona”**
Rosa Sanchis
Caudet.
Rosa Sensat, Bar-
celona, 2006.

Inclou els relats i les valoracions dels alumnes que han passat per les classes d'educació afectiva i sexual de Rosa Sanchis, per les seues discussions i per un saber teòric fruit de quinze anys d'estudi i treball a peu de classe. L'aparent senzillesa de

l'obra és una virtut que no amaga l'exacta radiografia de la manipulació moral que el patriarcat ha comès amb les persones, en especial amb les dones.

Un web

<http://www.centrejove.org/>
Web del Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat (CJAS) espai referencial d'atenció als joves, però també de formació i de recerca sobre els seus hàbits, actituds i problemes. La web inclou un servei de consulta on-line i un numero de consulta per telèfon.

Una pel·lícula

“Un asunto de mujeres” (1988)

Direcció: Claude Chabrol.
Intèrprets: Isabelle Huppert, François Cluzet, Nils Tavernier, Marie Trintignant.

En un context bèl·lic, la Segona Guerra Mundial, Marie Latour, una dona casada, decideix ajudar a una veïna seva a desfer-se d'un embaràs no desitjat. A poc a poc comencen a requerir els seus serveis altres dones encintes, violades o d'aquelles els marits de les quals estan en el front. Aquestes activitats la conduiran a la seva detenció i a ser sentenciada a morir a la guillotina.

Una ullada al món: Nicaragua

El 26 d'octubre de 2006 l'Assemblea Legislativa de Nicaragua aprovà una llei anul·latòria de l'article 165 del Codi Penal de 1893, que establia l'avortament terapèutic com figura legal. Per tant, qui realitza qualsevol avortament a Nicaragua a partir d'aquell moment (sigui per qualsevol causa, incloses la salut materna o la violació) és castigat amb penes de

quatre a vuit anys de presó. Segons les estimacions de la OMS, cada any es practiquen en el món al voltant de 20 milions d'avortaments il·legals, la major part d'ells a Llatinoamèrica. Aquesta pràctica clandestina és responsable de 68.000 morts anuals i milions de dones sofreixen danys irreversibles, fets que s'evitarien en la seva major part

al legalitzar la pràctica. Des de 1891 es permetia l'avortament a Nicaragua en casos de risc per a la vida de la mare, danys irreversibles a l'embrió o fetus, o quan l'embaràs era fruit d'una violació o incest.

L'actual prohibició és evidentment un pas enrere en els Drets Sexuals i Reproductius de la ciutadania de Nicaragua.

**Carrer Pere Vergés 1, planta 10
despatx 1 (Hotel d'Entitats)
08020 Barcelona
Tel/Fax 93 305 53 22**

Cap de Programes:
Silvia Aldavert i Garcia
coordinacioprojectes@apfcib.org

Administració:
Maria Olivella i Quintana
administracio@apfcib.org

Ens trobaràs a
www.apfcib.org

L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) és una entitat no governamental interdisciplinària d'àmbit autonòmic formada per persones interessades en la salut afectiva i sexual i la planificació familiar. Alhora, treballa d'una forma transversal la dimensió de gènere que aquesta temàtica implica de forma molt important. Es va constituir a Barcelona l'any 1982, arran del sorgiment dels Centres de Planificació Familiar. Es proposa impulsar, fomentar i facilitar la sensibilització, la prevenció i l'educació de la societat en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva.

És una de les entitats fundadores de la Federació de Planificació Familiar Estatal (FPFE), organisme que integra a totes les associacions que treballen a nivell estatal. Així mateix, participa a Federació de Planificació Familiar Internacional (IPPF) dedicada a la promoció i defensa de la salut sexual i reproductiva, amb representació a diversos països d'arreu del món.

Espai de coneixement: Què en sabem de l'avortament?

LA LLUITA PEL DEL DRET A L'AVORTAMENT

1970 A França es llança el "Manifest de les 343" Llei d'avortament al 1974.

1978 A Itàlia s'aprova la llei d'avortament.

1979 Les "onze dones de Bilbao" són acusades a penes, que van entre sis mesos i un dia fins als seixanta anys. Manifestacions i tancaments de suport.

1980 Detingudes 29 persones de Los Naranjos a Sevilla.

1982 El Parlament inicia el debat sobre la despenalització d'algunes pràctiques abortives. Projecte de llei del Govern socialista.

1985 Aprovació de la llei. Al Novembre pràctica de dos avortaments en una de les sales de les Llars Mundet.

1986 Decret per a l'acreditació de les clíniques privades. Detencions a personal de clíniques.

1987-1988 Processament a Pamplona per un avortament fet a la pública. Assetjament a clíniques de tot l'estat.

1991 És indultat Sáez de Santamaría per un avortament de l'any 1984

1992 El Parlament Europeu sol·licita al Govern espanyol que cessin les persecucions per avortament.

1994 El Govern socialista presenta projecte de 4rt supòsit de despenalització: les causes econòmico-socials. No es duu a terme.

TÈCNiques D'AVORTAMENT

LA PÍNDOLA ABORTIVA O RU-486 (MIFEPRISTONA)

Es combina amb una prostaglandina per a provocar l'avortament. Aquest fàrmac impedeix la implantació de l'embrió en l'úter i bloqueja l'acció de l'hormona progesterona, necessària perquè es mantingui l'embaràs. Si falla s'haurà de procedir a un avortament quirúrgic. Es realitza fins a 9 setmanes d'embaràs.

ASPIRACIÓ O SUCCIÓ AL BUIT

És la tècnica més usada. Es dilata el coll de l'úter i s'introdueix una cànula connectada a un aparell que aspirarà el seu contingut. El raspat no sol ser necessari. Es sol realitzar durant el primer trimestre.

DILATACIÓ I RASPAT O LEGRAT (D I L)

Es dilata el coll uterí i s'utilitza un utensili metàl·lic anomenat legra per a raspar les restes de teixit del revestiment uterí. Es sol realitzar durant el primer trimestre.

DILATACIÓ I EVACUACIÓ

Combina la tècnica d'aspiració i la de dilatació i raspat. S'utilitza una legra, uns fórceps i la succió al buit per a extreure el contingut uterí. Es sol realitzar durant el segon trimestre.

ENTORN L'AVORTAMENT

En general, els avortaments realitzats sota condicions adequades d'higiene i seguretat no solen implicar problemes. És important remarcar que realitzar un avortament no disminueix en absolut les possibilitats de poder quedar embarassada en un futur.

Les complicacions que poden sorgir al realitzar un avortament depenen molt de l'etapa de l'embaràs en la qual es porti a terme, doncs el procediment que ha d'emprar-se es complica a mesura que el temps avança.

La millor forma de conèixer les possibles complicacions, és demanar informació sobre la intervenció en el lloc en el qual es realitzi l'avortament.